

ת"פ 8570/03/19 - מדינת ישראל נגד י.פ.

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 8570-03-19 מדינת ישראל נ' י.פ.

לפני	כבוד השופט אברהם רובין
המאשימה	מדינת ישראל
נגד	
הנאשם	י.פ.

החלטה

1. נגד הנאשם הוגש כתב אישום המייחס לו ביצוע עבירות של תקיפת קטין על ידי אחראי, תקיפה בנסיבות מחמירות, והתעללות בקטין על ידי אחראי. על פי הנטען בכתב האישום, עובר ליום 10.9.17 נהג הנאשם לצבוט בלחיו של בנו ד', יליד 4.8.17, ובכך הוא גרם לסימנים כחולים בפניו. עוד נטען בכתב האישום, כי סמוך ליום 22.2.18 טלטל הנאשם את ד' בחוזקה מספר פעמים. ולבסוף נטען, כי במועדים שאינם ידועים למאשימה, כאשר הנאשם היה משכיב את ד' לישון וזה היה בוכה, נהג הנאשם להניח שתי אצבעות על צווארו של ד' עד שזה איבד את הכרתו למספר שניות והפסיק לבכות.

2. לצורך הוכחת אשמתו הנטענת של הנאשם בכוונת המאשימה להסתמך על אמרות חוץ שמסר הנאשם בשתי הזדמנויות - בפגישה שלו ושל רעייתו דאז עם עובדת סוציאלית של לשכת הרווחה - הגב' דקלה יגל (ע"ת 6), ובישיבה של "ועדה לתכנון טיפול במשפחה" שנערכה לאחר מכן, בה השתתפו 10 משתתפים, לרבות הנאשם ורעייתו דאז, העובדת הסוציאלית דקלה יגל (ע"ת 6), מנהלת טיפת חלב (ע"ת 4), יו"ר הוועדה ורושמת הפרוטוקול (ע"ת 7), מנהלת מרכז טללים, וגורמים נוספים מצוות לשכת הרווחה גוננים. ב"כ הנאשם טוען כי העדויות שמבקשת המאשימה להשמיע לשם הוכחת אמרות החוץ אינן קבילות, זאת לנוכח הוראת סעיף 50א(א) לפקודת הראיות [נוסח חדש], תשל"א - 1971, אשר זו לשונה:

" עובד סוציאלי כהגדרתו בחוק העובדים הסוציאליים, תשנ"ו-1996, אינו חייב למסור ראיה על דבר הנוגע לאדם שנזקק לשירותו והדבר הגיע אליו תוך עיסוקו כעובד סוציאלי והוא מן הדברים שלפי טיבם נמסרים לעובד סוציאלי בדרך כלל מתוך אמון שישמרם בסוד, אלא אם כן ויתר האדם על החסיון או שבית המשפט מצא כי הצורך לגלות את הראיה לשם עשיית צדק עדיף על הענין שיש שלא לגלותה."

3. בטרם נדון בטענות הצדדים נביא בקצרה את השתלשלות החקירה בעניינו של הנאשם, כפי שהיא עולה מטיעוני הצדדים. ראשיתה של הפרשה בדיווח שהועבר מטיפת חלב אל לשכת הרווחה אודות חשד שהביעה רעייתו דאז של

הנאשם, לפיו הוא פגע בבנם. בהמשך לדיווח התקיימו שתי פגישות בין הנאשם ורעייתו דאז לבין עובדת סוציאלית בלשכת הרווחה - גב' דקלה יגל. בהמשך לפגישות אלו כונסה ישיבה של "ועדה לתכנון טיפול במשפחה", שתכליתה הייתה לגבש תכנית טיפולית לנאשם ולרעייתו דאז. במסגרת מסקנות הוועדה נקבע כי יש לפעול לשם הגשת בקשה לקבלת פטור מדיווח, זאת כיוון שהנאשם ורעייתו דאז הם ששיתפו את הרשויות בבעיה (ס' 5 לבקשת הנאשם). יובהר, הבקשה לקבלת פטור מדיווח היא בקשה מכוח סעיף 368ד(ו) לחוק העונשין, התשל"ז - 1977, אשר קובע כי עובד סוציאלי שמונה לפי חוק וקיבל דיווח אודות פגיעה בקטין או חסר ישע, חייב להעביר דיווח על כך למשטרה ישראל, אלא אם קיבל פטור מחובת דיווח מאת ועדה שמונתה לשם כך על ידי שר המשפטים. חרף החלטת הוועדה לתכנון טיפול במשפחה לא הוגשה בקשה לפטור מחובת דיווח, וביום 28.2.18 הועבר דיווח למשטרה אודות החשדות נגד הנאשם. בעקבות הדיווח פתחה המשטרה בחקירה, במסגרתה היא הגישה לבית המשפט בקשה לקבלת מסמכים מלשכת הרווחה אודות בנו של הנאשם. בהמשך החקירה אף נגבו הודעות מהעובדות הסוציאליות שעמדו בקשר עם הנאשם. העובדות הסוציאליות לא טענו לקיומו של חיסיון ומסרו למשטרה את המידע שמסר להן הנאשם במפגשים עמו. כאמור לעיל, המאשימה מבקשת להשמיע את העדות שנזכרו לעיל אודות הדברים שמסר להם הנאשם, וכן להגיש מסמכים שנערכו על ידן באותו הקשר.

4. הנאשם טוען כי אין להתיר הצגת מידע שהוחלף בין הנאשם לעובדות הסוציאליות בתיק זה, זאת בשל הוראת החיסיון שבסעיף 50א לפקודת הראיות, ולנוכח פסק דינו של בית המשפט העליון בעניין בש"פ 467/21 **עמותה פלונית נ' מדינת ישראל** (14.3.21). יצוין, כי פסק דין זה ניתן לאחר שהסתיימה החקירה בעניינו של הנאשם והוגש נגדו כתב האישום שלפניו.

5. המאשימה טוענת כי הדברים שמסר הנאשם בפגישותיו עם גב' יגל אינם חסויים כיוון שהפגישות בינה לבין הנאשם לא היו פגישות טיפוליות אישיות, אלא פגישות שהתקיימו בנוכחות רעייתו דאז של הנאשם. המאשימה טוענת כי גם הדברים שאמר הנאשם בוועדת הטיפול אינם חסויים, כיוון שלא מדובר בדברים שנאמרו במסגרת ה"מרחב הטיפולי" שבין הנאשם לגב' יגל, אלא בפורום שכלל 10 משתתפים, שחלקם אינם עובדים סוציאליים ושאת חלקם הנאשם כלל לא הכיר.

לחילופין טוענת המאשימה, כי נסיבות העניין מחייבות את המסקנה כי "**הצורך לגלות את הראיה לשם עשיית צדק עדיף על הענין שיש שלא לגלותה**", כלשון הוראת סעיף 50א(א) לפקודת הראיות.

דין והכרעה

6. בבש"פ 467/21 הנ"ל דן בית המשפט העליון בשאלה:

"מהו היחס בין חובת הדיווח שחלה על עובד סוציאלי שהתעורר אצלו חשד כי נעברה עבירה בקטין או בחסר ישע בידי האחראי עליו, לבין החיסיון הנוגע למידע המוחלף בין העובד הסוציאלי למטופל? במילים אחרות, האם בנסיבות שבהן חלה חובת הדיווח

עמוד 2

הסטטוטורית החיסיון נסוג ועל העובד הסוציאלי למסור לידי רשויות החקירה מידע ומסמכים בנוסף לדיווח עצמו? כמו כן, מהו ההליך שבו ייבחנו הדברים - האם מסירתם של חומרים נוספים נלווית לחובת הדיווח או שמא עליה להיבחן במסגרת הליך נפרד של בקשה להסרת החיסיון?"

בפסק דינו עמד בית המשפט על כך שנקודת המוצא לדיון בשאלות האמורות היא, שהוראת החיסיון הקבועה בסעיף 50א לפקודת הראיות נועדה כדי: **"להגן בראש ובראשונה על המטופל ועל מערכת היחסים בינו לבין הגורם המטפל, המושתת מטבעה על אמון"**. מטרת החיסיון היא לעודד את המטופל לחשוף בפני המטפל מידע אישי ופרטי הנחוץ לצורך הצלחת הטיפול (פסקה 4 לפסק הדין). החיסיון הוא חיסיון יחסי, אך: **"הסרת החיסיון של גורמים טיפוליים תיעשה בזירות ובהתאם לנסיבות העניין"** (פסקה 5 לפסק הדין). חובת הדיווח שמוטלת על עובד סוציאלי מכוח הוראת סעיף 368ד לחוק העונשין היא בבחינת חריג לחיסיון האמור (פסקה 7 לפסק הדין). לעניין תכנה של חובת הדיווח נפסק כי:

" חובת הדיווח אינה כוללת, כשלעצמה ובאופן אוטומטי, גם חובה למסור מסמכים ותרשומות גולמיים מתוך התיק הטיפולי. על כן, "דרך המלך" לקבלת מסמכים מן הסוג האמור, כמפורט להלן, עוברת בפניה של רשויות החקירה לבית המשפט המוסמך בבקשה מתאימה למתן צו להמצאת מסמכים. עוד יש להדגיש, כי על הדיווח שאותו נדרש הגורם הטיפולי למסור להיות "מהותי", כפי שציינה המדינה, דהיינו דיווח שיכול לתת לרשויות את מלוא הפרטים הרלוונטיים החשובים לחקירה אפקטיבית, ככל שאלה בידיו של המטפל. הדיווח אינו יכול להיות לאקוני ופורמאלי. עליו לכלול זיהוי ברור של הגורם הפוגע שלגביו הוא מתייחס, כמו גם של הקטין או חסר הישע שנפגעו לכאורה, תיאור מלא באשר למהות המעשים והאירועים בגינם קם יסוד סביר להניח שנעברה עבירה, לרבות נסיבותיהם ותדירותם וכן פירוט אודות המועד והנסיבות בהם נמסר המידע לגורם הטיפולי. הכול, כמובן, כאשר פרטים אלה נמצאים בידיו של הגורם המטפל."

(פסקאות 51-52 לפסק הדין).

בית המשפט דן בפסק דינו גם בשאלה כיצד יש לנהוג בחומר שהעביר עובד סוציאלי לוועדת הפטור ואשר חורג מגבולות חובת הדיווח כפי שנקבעו לעיל. שאלה זו מתעוררת מטבע הדברים מקום בו בסופו של דבר לא ניתן פטור מחובת דיווח, שאז נשאלת השאלה האם החומר ה"עודף" שנמסר לוועדת הפטור חסוי. העולה מפסק הדין הוא שהתשובה לכך חיובית, זאת למרות שלא כל חברי וועדת הפטור הם עובדים סוציאליים או גורמים טיפוליים אחרים שעל הקשר עמם חל חיסיון כזה או אחר. מפסק הדין משתמע כי החומר שהונח בפני וועדת הפטור יהיה חסוי (פסקאות 66-67 לפסק הדין).

נפנה ליישם דברים אלו בנסיבות העניין שלפנינו.

7. נפתח באמרות שמסר הנאשם בפגישותיו עם העובדת הסוציאלית דקלה יגל. דקלה יגל היא עובדת סוציאלית, והאמרות שמסר בפניה הנאשם נמסרו אגב מפגשים טיפוליים. במפגשים אלו השתתפה גם רעייתו דאז של הנאשם, אולם לטעמי כאשר מדובר בטיפול שמערב במובהק ובאופן טבעי את שני בני הזוג הרי שהרציונאל העומד בבסיס החיסיון מוביל למסקנה כי החיסיון חל. להשקפתי לא ניתן לראות בנאשם שנטל חלק בטיפול יחד עם רעייתו דאז כמי שוויתר על "הדיסקרטיות והסודיות (ש)היא אבן הבסיס של הקשר הטיפולי, מעין אקסיומה ביחסי מטופל - מטפל" (דברי כב' השופט י' עמית בת"א (מחוזי חיפה) 995/05 פלוגי נ' מיקוד אבטחה (30.11.06), אשר צוטטו בחוות דעתו בבש"פ 467/21 הנ"ל). מפגשים טיפוליים בנושאים הורות ומשפחה מערבים מטבע הדברים את שני בני הזוג. במצב דברים כזה קביעה לפיה החיסיון לא יחול תשמוט את הקרקע מתחת לאינטרס שיש בכך שבני זוג יפנו לטיפול יחדיו, ויחשפו בלי חשש את צפונות ליבם בפני הגורם הטיפולי.

8. כאמור לעיל, החיסיון הקבוע בסעיף 50א(א) לפקודת הראיות הוא חסיון יחסי. בית המשפט רשאי להורות על גילוי הראייה החסויה אם: **"מצא כי הצורך לגלות את הראייה לשם עשיית צדק עדיף על הענין שיש שלא לגלותה"**. נשאלת אם כן השאלה האם יש להיעתר לבקשת המאשימה להסיר את החיסיון מעל לדברים שמסר הנאשם לגב' יגל. התשובה לכך חיובית. סבורני כי לנוכח חומרת המעשים המיוחסים לנאשם, במיוחד המעשים המתוארים בסעיף 4 לכתב האישום, ולנוכח הטענה שהמעשים בוצעו כלפי בנו התינוק של הנאשם, הרי שעשיית הצדק עדיפה על הענין שיש באי גילוי הראיות החסויות, ועל כן ראוי להורות על גילוי הראיות המדוברות. טענת ב"כ הנאשם לפיה יש להימנע מהסרת החיסיון לנוכח הוראות הסודיות החלות על עובדים סוציאליים, איננה משכנעת, שכן **"סודיות לחוד וחיסיון לחוד"** (רע"א 6546/94 בנק איגוד נ' אזולאי (6.7.95)). גם אם על פי הוראות הסודיות החלות על עובדים סוציאליים היה אסור לגב' יגל למסור את שמסר לה הנאשם, ויודגש כי להשקפתי כלל לא ברור שזה המצב, הרי שמשנמסרו הדברים אין בכך כדי לגרוע מסמכותו של בית המשפט להסיר מעליהם את החיסיון, זאת במקרים המתאימים.

9. שאלת תחולתו של החיסיון על דברים שמסר הנאשם במסגרת ישיבת הוועדה לתכנון טיפול במשפחה מעוררת התלבטות. מחד גיסא, בישיבה האמורה נכחו 10 משתתפים, לא כולם עובדים סוציאליים, שאת חלקם הנאשם כלל לא מכיר. קשה להגדיר מפגש כזה כמפגש "טיפולי" מובהק עם עובד סוציאלי, שעליו חלה אקסיומת הדיסקרטיות שנזכרה לעיל בדברי כב' השופט עמית. מאידך גיסא, מדובר במפגש שנועד לקדם את הטיפול בנאשם ובמשפחתו, ואשר על כן יש חשיבות לכך שבמפגש כזה יוכל הנאשם להתבטא בחופשיות. בסופו של דבר סבורני, כי לנוכח ריבוי המשתתפים במפגש, ולנוכח העובדה שחלקם אינם עובדים סוציאליים הרי שהחיסיון הקבוע בסעיף 50א(א) לפקודת הראיות לא חל על שנאמר במפגש זה. אשר על כן, עדויות ומסמכים הנוגעים לישיבת וועדת הטיפול כן יהיו קבילים כראייה. להשלמת התמונה יוער, כי גם אם הייתי סבור שהוראת החיסיון חלה על ישיבת וועדת הטיפול, אזי מהנימוקים שהובאו לעיל הייתי קובע כי עשיית הצדק עדיפה במקרה זה על הענין שבאי גילוי מה שנאמר בוועדת הטיפול.

10. בפי ב"כ הנאשם טענות רבות בנוגע לאופן בו פעלו רשויות החקירה במקרה זה. כך בנוגע להגשת בקשה לבית המשפט לקבלת מסמכים מלשכת הרווחה מבלי שתשומת לב בית המשפט הוסבה לכך שיתכן כי חל חיסיון על המסמכים, וכך בנוגע לחקירת העובדות הסוציאליות מבלי להבהיר להן כי קיים חיסיון על דברים שנמסרו להן. טענות אלו מבוססות רובן ככולם על שנפסק בבש"פ 467/21 הנ"ל, אלא שכאמור לעיל פסק דינו של בית המשפט

העליון ניתן אחרי שהוגש כתב האישום בעניינו של הנאשם, ולכן אין בידי לקבל את טענות ב"כ הנאשם בהקשר זה.

11. אשר על כן טענת החיסיון של הנאשם נדחית.

12. ישיבות הוכחות לשם שמיעת עדי התביעה יתקיימו במועדים שלהלן:

14/11/22 מהשעה 09:30 ועד לשעה 14:00.

28/11/22 מהשעה 09:30 עד לשעה 14:00.

המזכירות תזמין הקלטה לישיבות ההוכחות.

ניתנה היום, ב' אלול תשפ"ב, 29 אוגוסט 2022, בהעדר
הצדדים.